

Vedtak om sats og forvaltningsrett

Kommunen skal fatte vedtak om satser til barnehager innen 31. oktober i året før tilskuddsåret.

REGELVERK | SIST ENDRET: 14.12.2022

Kommunen skal fatte vedtak om satser til barnehager innen 31. oktober i året før tilskuddsåret. jf. forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager (forskriften) § 9.

Vedtak om sats følger reglene om enkeltvedtak. Det betyr at det er viktig at kommunene og de private barnehagene er klar over en del av pliktene og rettighetene i forvaltningsloven (fvl). kapittel IV-VI som gjelder for vedtak om sats.

Forberedelse av vedtak om sats

Hovedregelen om forhåndsvarsel i fvl. § 16 første ledd innebærer at en privat barnehage som ikke allerede uttalt seg i saken ved søknad eller på annen måte, skal varsles om vedtaket om sats. Hensynet til den private barnehagen tilsier at varsel bør gis på et tidlig stadium slik at barnehagen får mulighet til å uttale seg. Varselet skal inneholde en frist for å uttale seg, det skal være skriftlig og gjøre rede for hva saken gjelder.

Før vedtaket om sats treffes, er det viktig at kommunen sørger for at saken er så godt opplyst som mulig etter fvl. § 17. Det sikrer at saken kan avgjøres på forsvarlig vis. Hvor grundig kommunen skal kvalitetssikre alle relevante fakta, beror på en avveining hvor hensynet til å oppnå forsvarlige resultater, veies mot hensynet til ressursbruk og tid. Desto bedre kommunen forbereder grunnlaget for vedtaket om sats, desto større sannsynlighet er det for at vedtaket om sats blir riktig.

Skriftlighet, plikt til å begrunne vedtak og underretning

Skriftlighet

Etter hovedregelen i fvl. § 23 er det krav om at enkeltvedtak skal være skriftlige. Dette gjelder også for begrunnelsen for vedtaket.

Begrunnelse

For den private barnehagen er vedtaket om sats viktig for barnehagens drift. En god begrunnelse, kan gjøre det lettere for barnehagen å sette seg inn i saken, og til å vurdere muligheten til å få vedtaket endret ved klage eller på annen måte. Hvis barnehagen klager, gir begrunnelsen holdepunkter for hva barnehagen bør argumentere med, og hvilke nye opplysninger som bør skaffes til veie. Videre kan en god begrunnelse kan også bidra til at kommunen gjør nøye vurderinger før den treffer vedtaket om sats. Dette bidrar til å sikre at kommunen fatter riktige satsvedtak.

Ifølge hovedregelen i fvl. § 24 første ledd skal begrunnelsen gis samtidig med at vedtaket treffes. Bestemmelsen i § 25 krever at begrunnelsen skal vise til de reglene vedtaket bygger på, og den skal nevne de faktiske forhold som vedtaket bygger. Dette gjelder også vedtak om tildeling av tilskudd.

Faktiske forhold når det gjelder driftstilskudd

Det sentrale vurderingstemaet i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 3 er «gjennomsnittlige[...]driftsutgifter per heltidsplass i tilsvarende kommunale ordinære barnehager.» Faktum av betydning for tildelingen av driftstilskudd vil derfor typisk være hvorfor en kostnad er tatt med eller ikke i tilskuddsberegningen, og hvorfor deler av en kostnad ikke er tatt med i tilskuddsberegningen.

Det betyr at hvis en privat barnehage for eksempel klager på at deler av en kostnad ikke er med i tilskuddsberegningen, plikter kommunen å forklare hvorfor denne delen kostnaden ikke er tatt med i tilskuddsberegningen. Dette gjør det også mulig for fylkesmannen å vurdere om kommunens rettsanvendelse er riktig eller feil i det konkrete tilfellet. Samtidig bør kommunen begrunne hvorfor en kostnad er tatt ut av beregningsgrunnlaget, hvis det kan være grunnlag for å mene at kostnaden skulle vært med i beregningen i det opprinnelige vedtaket.

Hvis kommuneregnskapet ikke gir tilstrekkelig grunnlag

Hvis kommuneregnskapet ikke gir tilstrekkelig grunnlag for de private barnehagene til å vurdere om alle relevante driftsutgifter er tatt med i beregningen, må kommunen konkretisere driftsutgiftene slik at det blir mulig. Kommuneregnskapet vil ikke alltid forklare hvorfor kommunen for eksempel har tatt ut deler av en utgift fra tilskuddsberegningen og det kan være at det derfor ikke vil sette den private barnehagen i stand til å forstå om lovens vilkår for treffe riktig vedtak om tilskudd er tilstede. Av den grunn vil ikke kommuneregnskapet alene tilfredsstillende kravet til begrunnelsens innhold som følger av forvaltningsloven § 25 andre ledd. Det betyr at kommunen må begrunne vedtaket ytterligere.

Underretning

Kommunen skal sørge for at de private barnehagene får skriftlig underretning om vedtak om sats så snart som mulig etter fvl. § 27. Hovedregelen er at begrunnelsen skal gis samtidig med vedtaket, jf. § 24. Kommunen skal også underrette barnehagene om klagerett og om visse andre ting som det kan være nyttig for barnehagen å vite hvis den vurderer å klage. Blant annet skal barnehagen opplyses om retten til å se sakens dokumenter, jf. §§ 18 og 19.

Klagefrist og avvisning av klage på vedtak

Klagefrist

Etter fvl. § 29 er klagefristen tre uker. Fristen løper som hovedregel fra det tidspunkt barnehagen har fått underretning om vedtaket. Hvis barnehagen ikke har fått underretning, løper fristen fra det tidspunkt barnehagen har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket om sats.

Avvisning av klage på vedtak

Avvisning av klager er regulert av fvl. § 33 andre ledd. Hvis betingelsene for klage ikke foreligger skal kommunen avvise saken. Det gjelder for eksempel hvis klagefristen er utløpt. Da bør kommunen imidlertid vurdere om det bør gis oppreisning. Tilskuddsåret 2016 er det første året det er klagerett på vedtak om sats. Dette kan oppleves uvant for en del barnehager, og det er derfor en viss fare for at noen barnehager ikke klager. Vedtak om sats har stor betydning for tilskuddet til de private barnehagene. Av den grunn oppfordrer vi kommunene til å behandle klager som har kommet inn etter at klagefristen har utløpt.

Hvis kommunen imidlertid avviser klagen, gjør vi oppmerksom på at avvisning regnes som enkeltvedtak. Det betyr at det må begrunnes og meddeles barnehagen etter reglene i kapittel V, og vedtak om avvisning kan påklages etter § 28 andre ledd. Fylkesmannen er klageinstans for vedtak om avvisning.